

De EU wordt steeds machtiger – en bij CDA en VVD lijken alle reserves verdwenen

Posted on 11 september 2025 by Johannes Vervloed

De verkiezingsprogramma's zijn uit. De aandacht gaat uit naar de woningschaarste, asielbeleid, veiligheid op straat, zorg en onderwijs. Allemaal belangrijk, maar wel allemaal nationale thema's. Weinig aandacht is er voor de Europese Unie.

Weliswaar kennen de meeste programma's een EU-paragraaf, maar die staat niet bovenaan. Onterecht, want inmiddels komt ruim 60 procent van de wetgeving uit 'Brussel' en beslissingen die in EU-verband worden genomen hebben steeds meer directe invloed op 'leven en welzijn' van burgers en bedrijfsleven.

De standpunten die de politieke partijen innemen kunnen in drie categorieën worden ingedeeld: meer EU, minder EU en uit de EU. Grosso modo pleiten de linkse partijen voor meer en de rechtse partijen voor minder EU. Forum voor Democratie wil een Nexit. De SP is een uitzondering op links en wil minder EU.

Interessant is wat het CDA wil. De partij lijkt *kingmaker* te worden bij de vorming

van een nieuw kabinet. Het kan op basis van de laatste peilingen een coalitie over zowel (centrum-)links als over (centrum-)rechts mogelijk maken.

Vlucht naar voren

Partijleider en lijsttrekker Henri Bontenbal pleitte in juni tijdens het Kamerdebat over de Staat van de Europese Unie voor verdere integratie in EU-verband, groene groei, EU-defensie en eurobonds om een en ander te financieren. Een duidelijk federaal verhaal. Het CDA lijkt te hebben gekozen voor een vlucht naar voren en laat alle reserves tegen een steeds machtiger wordende EU varen – ten koste van de Nederlandse soevereiniteit. Vergeten lijkt het door Ruud Lubbers aangehangen subsidiariteitsbeginsel: het principe dat de Unie slechts zaken regelt die nationale overheden niet zelf kunnen uitvoeren.

EU-kritische geluiden vinden we bij de kleinere rechtse partijen, hoewel JA21 volgens de laatste peilingen die categorie lijkt te zijn ontgroeid. Net als de BBB en de SGP is de partij van Joost Eerdmans wars van meer EU. Er is in zijn optiek geen enkele reden waarom Nederland koploper moet zijn bij klimaatbeleid, ontwikkelingssamenwerking en rechtsstatelijkheid. Het Nederlandse buitenlandse beleid dient een complement te zijn van het binnenlandse beleid: ze moeten elkaar aanvullen en niet tegenwerken. Zo mag het niet zijn dat omwille van vage internationale verdragen er in Nederland geen beleid meer kan worden gemaakt en dat rechters met een beroep op die verdragen (zie het Urgenda-arrest) het kabinet terugfluiten. Nederland moet weer in alle opzichten een soeverein land worden.

En inderdaad: de EU wordt voor Nederland een steeds knellender harnas. De regelgeving die over de lidstaten, Nederland inclusief, wordt uitgerold maakt nationaal beleid vaak onmogelijk. Denk aan de Green Deal, die Nederland verplicht een rigoureuus klimaatbeleid te voeren dat fataal is voor de industrie. Ook de sage rondom stikstof komt voort uit EU-richtlijnen. Als bovendien het Draghi-plan met industriebeleid op EU-niveau wordt uitgevoerd, gaat de Europese Commissie pontificaal [op de stoel van ondernemers zitten](#).

Formeel moeten de lidstaten en de nationale parlementen instemmen met wetgeving op gebieden waar de EU geen exclusieve bevoegdheid heeft, maar democratische controle ontbreekt. Nieuwe, door de Commissie ontworpen EU-wetgeving moet eerst door de lidstaten worden goedgekeurd, maar is in de praktijk niet veel meer dan een hamerstuk. Nationale parlementen zijn niet of veel te laat

betrokken en als er al een stemadvies vanuit een nationaal parlement komt, wordt het niet uitgevoerd. Een bekend – lees: berucht – voorbeeld is de door de Tweede Kamer aangenomen motie om niet akkoord te gaan met de invoering van een digitale EU-identiteit. De toenmalige staatssecretaris Alexandra van Huffelen (D66) had daar lak aan en stemde gewoon vóór in Brussel.

De rechtse partijen willen een einde maken aan deze gang van zaken. Ze willen weer strikte toepassing van het subsidiariteitsbeginsel: alleen wanneer lidstaten niet zelf zaken kunnen regelen en/of problemen kunnen oplossen, dient de EU bevoegdheid te krijgen. Op duidelijk afgebakende terreinen, met name de interne markt, de douane-unie en criminaliteitsbestrijding. Op alle andere onderwerpen kan (nauw) worden samengewerkt, maar dient de EU geen bevoegdheid en zeker geen exclusieve bevoegdheid te krijgen.

Kwetsbaar zonder Amerika

De ambitie van GroenLinks-PvdA, CDA, D66 en Volt om van de EU een grootmacht te maken, is volgens JA21, BBB en SGP gevaarlijke illusiepolitiek. Omdat het onmogelijk is om met 27 lidstaten met elk hun eigen geschiedenis, cultuur en belangen één buitenlandse politiek te voeren, en gevaarlijk omdat we ons met een dergelijk streven vervreemden van de VS. Want als de EU zonodig een grootmacht wil worden, waarom zou Amerika die ‘concurrent’ dan nog willen verdedigen?

Onvoldoende wordt beseft dat wij zonder de Amerikanen zeer kwetsbaar zijn. Een Europees leger is er niet en als er al een gevormd zou worden, is het onmachtig. Bovendien: wie bepaalt de inzet? Ursula von der Leyen? De Frans-Duitse as? Dat zal door geen enkel nationaal parlement worden geaccepteerd.

De VVD kan – als het om de EU gaat – twee kanten op. De linkervleugel van Ed Nijpels wil meer, de rechtervleugel van ‘klassieke liberalen’ wil minder EU. Op het recente partijcongres is formeel gekozen voor een centrum-rechtse koers, zowel op binnenlands als buitenlands politiek gebied. Maar ja, dat zijn woorden.

Crisis in Frankrijk

Of de Tweede Kamerverkiezingen van 29 oktober alleen over nationale thema's gaan of ook over buitenlands beleid – en in het bijzonder over de EU – valt moeilijk te voorspellen. De Unie was nog nooit een groot verkiezingsthema. Maar de

ontwikkelingen die we de laatste tijd zien, zouden daar weleens verandering in kunnen brengen. Een EU die met het huidige beleid de economische afgrond in dreigt te storten, de machtsgreep van de Europese Commissie om gigantische 'eigen inkomsten' te creëren, waaronder eurobonds en eigen belastingheffing, en de geopolitieke revolutie, waarbij de EU moet kiezen voor de VS of voor China.

Events spelen vaak een grote rol bij verkiezingen. Een crisis in de EU zou zo'n *event* kunnen worden. Denk aan het dreigende faillissement van Frankrijk en het recente ontslag van premier François Bayrou. Er zou gierende inflatie kunnen ontstaan als de Europese Centrale Bank gaat proberen Frankrijk te redden. En wat als de reddingspoging mislukt en de euro komt ten val?

Wynia's Week brengt broodnodige, onafhankelijke berichtgeving: drie keer per week, **156 keer per jaar**, met artikelen en columns, video's en podcasts. Onze donateurs maken dat mogelijk. [**Doet u mee?**](#) Hartelijk dank!